

Ο Γιώργος Σεφερτζής στην κωμωδία του Μολιέρου «Γιατρός με το στανιό», που παρουσίασε το «Φοιτητικό θέατρο» του Κυριαζή Χαρατσάρη. Μαζί του η Σούζυ Νεράντζη.

Πνευματικοί άνθρωποι Γιώργος Σεφερτζής ένας ποιητής που χάθηκε πρόωρα

Η παράλληλη πορεία του στο «φοιτητικό θέατρο»

Πριν 19 χρόνια, στις αρχές του Μάρτη η Θεσσαλονίκη έχανε έναν νέο άνθρωπο, πολλά υποσχόμενο: ήταν ο Γιώργος Σεφερτζής, που στα 28 (μόνο) χρόνια της ζωής του έδινε το παρών στο θέατρο, στην ποίηση και γενικά στον πολιτισμικό χώρο. Ένα τραγικό αυτοκινητικό δυστύχημα έκοβε το νήμα της ζωής και τα πνευματικά όνειρα του Σεφερτζή.

Τό άδικο είναι ότι ο ταλαντούχος εκείνος νέος δεν είχε προφτάσει να δώσει το ουσιαστικό αντίκρουσμα των δυνατοτήτων του. Δεν ήταν σημαντικός ποιητής και σαν ήθοποιός διάνυσε μικρή διαδρομή. Ωστόσο, ήταν μία προσωπικότητα έν εξελίξει που χάθηκε πρόωρα. Αν τον ξαναθυμόμαστε είναι πιά πολύ γιά λόγους συναισθηματικούς, αλλά και γιά να θυμήσουμε μερικά σημαντικά στοιχεία της αναδυόμενης καλλιτεχνικής ζωής της Θεσσαλονίκης στά τέλη της δεκαετίας του 1950, τά χρόνια που ξεκινούσε μέ πολλές ελπίδες τό «Φοιτητικό θέατρο» μέ τόν Κυριαζή Χαρατσάρη.

Ο Γιώργος Σεφερτζής είχε γεννηθεί τό 1938, ανήκε σέ εύπορη οικόγένεια και ήταν μαθητής σό κολέγιο «Ανατόλια». Εκεί είχε δείξει πόσο τόν ένοιαζαν τά πολιτιστικά. Μετείχε σέ πλήθος ομάδων και σέ αρκετές ήταν ό έπικεφαλής. Τελειώνοντας τό γυμνάσιο, γράφτηκε στήν ΟΠΕ (όπως τήν έλεγαν τότε) γιά οικονομικές σπουδές. Αποφοίτησε τό 1960. Αλλά πιά μπροστά είχε ρίξει τήν προσοχή του και τίς προτιμήσεις του στά γράμματα και τίς τέχνες.

Μέ τό θέατρο τών φοιτητών

Μέ τό θέατρο ό Γιώργος Σεφερτζής είχε άσχοληθεί στά μαθητικά του χρόνια και έπαιρνε μέρος στίς παραστάσεις του «Ανατόλια». Όταν ιδρύθηκε από τόν Κυριαζή Χαρατσάρη τό «Φοιτητικό θέατρο» ό Σεφερτζής ήταν από τούς βασικούς συντελεστές και είχε πρωταγωνιστήσει στήν παράσταση της μολιερικής κωμωδίας «Γιατρός μέ τό στανιό».

Όταν άργότερα ό Χαρατσάρης ίδρυσε τό λιλιπούτειο θέατρό του σ' ένα υπόγειο της όδου Μητροπόλεως (κάπου άπέναντι από τή σημερινή κλινική «Γαληνός»), ό Σεφερτζής πήγε γιά λίγο μαζί του, αλλά γιά λίγο.

Οι επαγγελματικές υποχρεώσεις τόν ανάγκαζαν, όπως και πολλούς από τους συνεργάτες του Χαρισάρη, να άποσυρθεί. Ωστόσο, δέν έκοψε τους δεσμούς του μέ τό θέατρο. Εγραφε κριτική θεάτρου γιά τίς παραστάσεις τής Θεσσαλονίκης στό «Βήμα». Μετά τό θάνατό του, οί γονείς δώρισαν τή θεατρική του βιβλιοθήκη στήν «Τέχνη» καί ή «Μακεδονική καλλιτεχνική έταιρία» μέ άλλες ένισχύσεις έπίσης, δημιούργησε τή θεατρική βιβλιοθήκη πού λειτουργεί μέχρι σήμερα καί πού φέρει τό όνομα του Γιώργου Σεφερτζή.

Μέ τήν «Τέχνη» ό Σεφερτζής είχε μία στενή έπαφή. Γιά μία χρονιά (1964-65) ήταν μέλος του συμβουλίου της καί τότε ιδρύθηκε τό «τμήμα νέων» πού συγκέντρωσε σημαντικές νεανικές δυνάμεις στήν «Τέχνη», ανάπτυσσοντας μάλιστα μία αξιόλογη δραστηριότητα. Ο Σεφερτζής ήταν από τους βασικούς παράγοντες αύτης τής νεανικής κίνησης.

Ποιήματα, γνωτά καί ανέκδοτα

Παράλληλα μέ τή θεατρική του άπασχόληση, ό Σεφερτζής καλλιεργούσε καί τήν ποίηση. Βέβαια, δέν πρόλαβε παρά νά εκδώσει μία καί μόνη συλλογή, μέ τόν τίτλο «Από τό δωμάτιο τής σιωπής», όπου τό έξώφυλλο τό είχε φιλοτεχνήσει ό Στάθης Λογοθέτης. Ηταν τήν άνοιξη του 1959, πού κυκλοφόρησε εκείνη ή συλλογή μέ τά 21 μικρά καί χωρίς τίτλο ποιήματα πού έδειχναν εύαισθησία. Νά ένα δείγμα:

*Όπως τά πυροτεχνήματα πού βλέπεις όταν κλείνεις τά μάτια σου
Τά πυροτεχνήματα στό σκοτάδι σάν άνάμνηση φωτός.
Τό προηγούμενο βράδυ ξενυχτήσαμε άκούγοντας μουσική
Τό πρωί σκορπίσαμε στους πέντε άνέμους
Σ' ένα βαζάκι πού μου χάρισες
Κρατώ τήν άγάπη σου
Τά βράδια.*

Ας σημειωθεί, ότι πριν τήν έκδοση τής ποιητικής του εκείνης συλλογής ό Σεφερτζής είχε δημοσιεύσει μία σειρά από 5-6 ποιήματα στά «Φοιτητικά γράμματα» τόν Οκτώβριο του 1958, ποιήματα πού δέν περιέλαβε στήν ποιητική του συλλογή.

Στό διάστημα πού μεσολάβησε από τήν έκδοση του «Δωματίου τής σιωπής» μέχρι τό θάνατό του ό Σεφερτζής έγραψε κι άλλα ποιήματα, πού βρέθηκαν μέσα στά χαρτιά του. Από τά ανέκδοτα αύτά ποιήματα δημοσιεύουμε έδώ μερικά, τά πιό αξιόλογα, δίνοντάς τα γιά πρώτη φορά στή δημοσιότητα. Όπως συνήθιζε ό νέος ποιητής, τά ποιήματα δέν είχαν τίτλους. Νά ένα:

*Τέτοια ώρα πού έχει κλείσει ή άγορά
Καί ό συνωστισμός διοχετεύεται στους κινηματογράφους
Κατεβαίνει από τά στενά τής πάνω πόλης
Μέσ' στή τριμμένη μαύρη κελεμπία του ψελίζοντας
Πάρε τήν τύχη σου πάρε τήν τύχη σου
Περά από τίς άφετηρίες σταματά στις γωνίες
Ξεχνιέται γιά λίγο μπροστά στήν πάμφωτη σκηνοθεσία
Τής τελευταίας μόδας τής άνεσης χωρίς προκαταβολή
Κι ύστερα είσχωρεί στά κέντρα τής χαράς
Σκιαχτρο γελωτοποιός διανομεύς τής τύχης
Τόν είδα κάποτε νά σκύβει σ' ένα μικρό καθρέφτη
Και νά κοιτάζη τό μούτρο του περιεργά σά ν' άπορούσε
Ξημέρωνε καί χάθηκε μέσα στό πρώτο φώς
Μέ θήματα πού έμοιαζαν νά οδηγούν σ' άδειο ταχυδρομείο.*

Ένα ώραίο έρωτικό ποιήμα από τά ανέκδοτα του Σεφερτζή είναι τό παρακάτω:

*Είναι τόσα πολλά
γιά τά όποία δέν μιλήσαμε ποτέ
κι ούτε πού θά μπορούσαν νά είπωθούνε
Τά χείλη σου διαγράφουνε κυκλωτικά
τά τόσα μυστικά τους
κι έχουν τά μάτια σου τόσες φωνές
όσες άμέτρητες άφές
τά δάχτυλά σου.
Όμως πίσω άπ' αύτά
είναι τόσα πολλά άκόμη
τόσα πολλά γιά τά όποία δέν μιλήσαμε ποτέ
κι ούτε πού θά μπορούσαν νά είπωθούνε.*

Ανάμεσα στα ανέκδοτα αύτά ποιήματα υπάρχουν πολλά όλιγόστιχα. Δέν είναι γνωστό άν ό Σεφερτζής θά τά δημοσίευε ποτέ, άν θά τά δημοσίευε έτσι ή άν θά είχε γίνει μία έπεξεργασία ή συμπλήρωση από τόν ίδιο. Η άπροσδόκητη διακοπή τής ζωής του απέκλεισε κάθε ένδεχόμενο νά γνωρίζει κανείς. Από τους στίχους αύτους άντιγράφουμε:

*Δυά γραμμές πού τέμνονται
Μπορεί νά είναι τέσσερις
Ένας άνθρωπος πού πεθαίνει
Είναι ένας άνθρωπος πού πεθαίνει.*

Κι άκόμη οί πιό λιγόλογοι:

*Οί άετοί πέταξαν καί χάθηκαν πάνε χρόνια
Μεταξύ μας κανείς πιά δέν πιστεύει πώς θά γυρίσουν.*

Αξιοπρόσεκτη ποίηση, πού κανείς δέν μπορεί νά προβλέψει πώς θ' εξέλισσονταν καί πού θά έφτανε άν ό Γιώργος Σεφερτζής εξακολουθούσε νά ζεί καί νά δημιουργεί. Η βεβαιότητα είναι πώς μέχρι τά 28 χρόνια του ό ποιητής, ό ήθοποιός, ό άνθρωπος πού νοιαζόταν γιά τά πολιτιστικά, μάς άφησε τή μικρή του προσφορά, μία πνευματική δουλειά πού πρόλαβε νά δημιουργήσει στό νιάτα του.